

SPØRGEKORT ENIG / UENIG

“I min familie afleverer vi tomme flasker og dåser i returautomaten i supermarkedet.”

Hvorfor er det en god idé?

- Så kan de blive brugt igen og igen, og det er godt for miljøet.
- Man kalder det closed loop - lukket kredsløb - når flasker og dåser bliver brugt igen og igen.
- Det er godt for miljøet, fordi man ikke skal bruge nye råstoffer. Og genanvendelse kræver mindre energi end at producere nye flasker og dåser.

Hvad sker der med dåser og flasker, efter de er afleveret i returautomaten?

- Glasflasker bliver vasket, knust og smeltet, så glasset kan bruges til at lave nye flasker af.
- Plastflasker bliver hakket i stykker og smeltet om til nye flasker, hvis plasten er 'ren' nok. Ellers bliver plasten brugt til andre ting f.eks. fleecetøj, fyld til bleer eller i bamser.
- Dåser bliver smeltet om til flydende aluminium og brugt til at lave nye dåser, hvis materialet er 'rent' nok. Ellers bliver aluminium brugt til andre ting f.eks. cykelstel, dele i en mobiltelefon eller i en rumraket!

Den øverste sætning er det udsagn, som eleverne skal forholde sig til, om de er enige eller uenige i.

Spørgsmål med grønt er forslag til dialog om udsagnet.

Svarmulighederne afspejler den faglige viden, eleverne kan have fra fagbogen 'Tom Dåse og hans genan-venner'.

SPØRGEKORT ENIG / UENIG

“Jeg har prøvet at smide en tom dåse i skraldespanden eller i naturen.”

Hvad sker der, når man gør det?

- Dåsen forurener i naturen.
- Dåsen kan gå i stykker, og dyr kan skære sig på metallet.
- Det tager næsten 500 år, før dåsen er nedbrudt og forsvinder.
- Dåsens metal bliver snavset af regn, blade og jord. Så kan aluminium måske ikke bruges til at lave en ny dåse.
- ‘Forurenede’ dåser må ikke laves om til emballager til mad og drikkevarer. Man skal producere ny aluminium.

Hvorfor kan man finde på at smide en dåse eller flaske i naturen?

- Der er ingen skraldespand i nærheden.
- Dåsen er gået i stykker eller blevet ulækker.
- Man ved ikke, at det er bedre at aflevere dåsen i returautomaten, så den kan blive til en ny dåse.

Den øverste sætning er det udsagn, som eleverne skal forholde sig til, om de er enige eller uenige i.

Spørgsmål med grønt er forslag til dialog om udsagnet.

Svarmulighederne afspejler den faglige viden, eleverne kan have fra fagbogen ‘Tom Dåse og hans genan-venner’.

SPØRGEKORT ENIG / UENIG

“Man laver glasflasker af sand.”

Er der nogen, som har bud på, hvordan man laver glas?

- Glas bliver lavet af sand, som blandes med kalk og et stof, der hedder soda. Det varmes op til 1.500 grader, så det smelter. Nu kan man forme glasset til flasker.
- Det tager højst 10 sekunder at lave en flaske.

Hvilke ting kan I se lige nu, som er lavet af glas?

- F.eks. vindue, lyspære, lystage, vase, evt. brilleglas.

Den øverste sætning er det udsagn, som eleverne skal forholde sig til, om de er enige eller uenige i.

Spørgsmål med grønt er forslag til dialog om udsagnet.

Svarmulighederne afspejler den faglige viden, eleverne kan have fra fagbogen 'Tom Dåse og hans genan-venner'.

SPØRGEKORT ENIG / UENIG

“Man graver sten ud af bjerge for at lave dåser.”

Er der nogen, som har et bud på, hvad dåser er lavet af?

- Dåser bliver lavet af et metal, der hedder aluminium.
- Aluminium laves af råstoffet bauxit, som gemmer sig i sten under jorden.
- Der er bauxit-miner i f.eks. Brasilien, Kina og Australien.
- Man skal bruge 4 ton bauxit for at få 1 ton aluminium.
- Det kræver meget benzin, olie og strøm til biler og maskiner at lave bauxit om til aluminium. Den energi forurener.

Hvilke ting kan I se lige nu, som er lavet af metal?

- F.eks. søm, dørhåndtag, bordben, rammen på et fodboldmål, dele af et legestativ i skolegården.

Den øverste sætning er det udsagn, som eleverne skal forholde sig til, om de er enige eller uenige i.

Spørgsmål med grønt er forslag til dialog om udsagnet.

Svarmulighederne afspejler den faglige viden, eleverne kan have fra fagbogen 'Tom Dåse og hans genan-venner'.

SPØRGEKORT ENIG / UENIG

“Plast til flasker bliver lavet af døde planter og små bitte dyr.”

Er der nogen, som har et bud på, hvad olie er lavet af?

- Råolie er lavet af mikroorganismer (plankton), som er presset sammen og udsat for varme i 10-60 millioner år.
- Man pumper råolie op af jorden.

Hvem har forslag til, hvorfor vi skal spare på olie?

- Det tager så lang tid for naturen at lave råolie, at vi ikke hurtigt kan skaffe noget nyt. Derfor er det en god idé at spare på det ved at lave nye plastflasker ud af brugte flasker.

Hvilke ting kan I se lige nu, som er lavet af plast?

- F.eks. legetøj, smykker, madkasse, drikkedunk, hår-dimser, kuglepen, lineal, tusch, cykelhjelm, cykellygte, bold.

Den øverste sætning er det udsagn, som eleverne skal forholde sig til, om de er enige eller uenige i.

Spørgsmål med grønt er forslag til dialog om udsagnet.

Svarmulighederne afspejler den faglige viden, eleverne kan have fra fagbogen 'Tom Dåse og hans genan-venner'.

SPØRGEKORT ENIG / UENIG

“Råstoffer bliver lavet af mennesker på en fabrik.”

Hvad er et råstof egentlig?

- Råstof findes i naturen. Mennesker kan ikke lave råstoffer.
- Man kan blande råstoffer med andre materialer og lave ting af det. F.eks. laver man plast af råolie, glas af sand, smykker af guld og mursten af ler.

Hvorfor skal man spare på råstoffer?

- Det tager meget lang tid for naturen at producere et råstof.
- Når et råstof er brugt op, kan man ofte ikke få mere af det.
- Man bruger rigtig meget energi på at lave råstoffer om til ting. Energi kan forurene og ødelægge jordens klima.

Den øverste sætning er det udsagn, som eleverne skal forholde sig til, om de er enige eller uenige i.

Spørgsmål med grønt er forslag til dialog om udsagnet.

Svarmulighederne afspejler den faglige viden, eleverne kan have fra fagbogen 'Tom Dåse og hans genan-venner'.

SPØRGEKORT ENIG / UENIG

“Brugte dåser og flasker er ingenting værd.”

Hvor mange penge kan man få i pant for en dåse eller flaske?

- De store sodavandsflasker giver 3 kroner.
- En lille plastflaske giver 1,50 kroner.
- En dåse giver 1 krone.

Hvordan kan man se på en dåse eller flaske, om der er pant på?

- Der sidder et mærke på dåsen og flasken med et pantmærke på.

Hvorfor er det smart, at man får penge tilbage i pant for en dåse eller flaske?

- Så gider man aflevere den i returautomaten, fordi man får en belønning.
- Man passer bedre på noget, som er penge værd.

Den øverste sætning er det udsagn, som eleverne skal forholde sig til, om de er enige eller uenige i.

Spørgsmål med grønt er forslag til dialog om udsagnet.

Svarmulighederne afspejler den faglige viden, eleverne kan have fra fagbogen 'Tom Dåse og hans genan-venner'.

SPØRGEKORT ENIG / UENIG

“Når der ikke er pantmærke på en dåse, skal den bare i skraldespanden.”

Hvad sker der med dåser og flasker, som havner i skraldespanden?

- De bliver brændt sammen med det andet affald og laves om til varme.
- De får ikke chancen for at blive lavet om til nye dåser og flasker.
- Det ødelægger closed-loop cirklen.
- Man må gerne aflevere dåser og flasker uden pantmærke i returautomaten. Så bliver de smeltet om til nye dåser og flasker. Det gavner naturen. Du får bare ikke penge for det.

Den øverste sætning er det udsagn, som eleverne skal forholde sig til, om de er enige eller uenige i.

Spørgsmål med grønt er forslag til dialog om udsagnet.

Svarmulighederne afspejler den faglige viden, eleverne kan have fra fagbogen 'Tom Dåse og hans genan-venner'.